

**Baker
McKenzie.**

A versenyjog és a környezetvédelem kölcsonhatása

Wulcz Alíz / Ötvös Tivadar / Horváth M. András | 2021. szeptember 8.

Témák

I.	Környezeti állítások alkalmazása a gyakorlatban
II.	Fenntarthatósággal kapcsolatos horizontális megállapodások
III.	Fenntarthatóság szerepe a versenyjog egyéb területein

I.

Környezeti állítások alkalmazása a gyakorlatban

Áttekintés

1 Greenwashing fogalma

2 FTC Green Guides

3 EU dokumentumok

4 GVH Zöld marketing tájékoztató

Greenwashing / Zöldre festés

**A fogalmat 1986-ban
használták először a szálloda
szektor kapcsán**

**Hamis vagy megtévesztő
információ terjesztését jelenti
valamely szervezet
környezetvédelmi céljaira vagy
cselekményire vonatkozóan**

FTC Green Guides

- 1992-ben került kiadásra, módosítva 1996-ban, 1998-ban és 2012-ben volt
- Szerkezete:
 - Minden környezeti állításra vonatkozó alapelvek
 - Hogyan értékelhetik a fogyasztók ezeket az állításokat
 - Hogyan tudják a hirdetőik alátámasztani a környezeti állításokat

FTC Green Guides példák

**General
Environmental Benefit
Claims**

**Carbon
Offsets**

**Degradable
Claims**

**Free-Of and
Non-Toxic
Claims**

**Recycable
Claims**

**Renewable
Materials
Claims**

Európai Unió dokumentumok

Új fogyasztóügyi stratégia

Bizottság: A weboldalak átvilágítása – fókuszban a „zöldrefestés”

Unió Taxonómia

Technikai Szakértői Csoport (TEG) Riport az Éghajlati Referenciamutatókról

Iránymutatás a Tisztességtelen Kereskedelmi Gyakorlatokról szóló 2005/29/EK Irányelv végrehajtásához

Zöld marketing – A Gazdasági Versenyhivatal tanácsai vállalkozásoknak

- Környezeti állítások
 - Megjelenésüket tekintve: explicit / implicit állítások
 - Tartalmukat tekintve: termék vagy csomagolás összetételére / vállalkozás tevékenységére vonatkozhatnak
- Általános tanácsok
 - Egyértelmű és konkrét megfogalmazás
 - Világos és érthető nyelvezet
 - Valós, pontos, igazolható és helytálló legyen az állítás

Zöld marketing – A Gazdasági Versenyhivatal tanácsai vállalkozásoknak

- Jellemzően előforduló zöld állítások
 - A termék összetételével kapcsolatos állítások
 - Előállítási folyamatra vonatkozó állítások
 - A jövőre vonatkozó állítások
- Tanúsító címkék
- A zöld állítások alátámasztására vonatkozó követelmények

II.

Fenntarthatósággal kapcsolatos horizontális megállapodások

Áttekintés

1

Fenntarthatóság mint a versenyjog új célja?

2

Verseny és / vagy együttműködés

5

Elvitelre

3

Az javasolt elképzelés

4

Felmerülő problémák és lehetséges megoldások

**Fenntarthatóság mint a
versenyjog új célja?**

Versenyjog vs. fenntarthatóság (I) – közös pontok

A fogyasztói jólét biztosítása mint a versenyjogi elsődleges célja, megfelelő feltételek mellett összeegyeztethető a fenntarthatóság követelményével.

Szűkebb fogyasztói jólét (egy adott piacon):

- alacsony árak
- nagy választék

Tágabb fogyasztói jólét

(nem csak egy adott piacon – “*spillover*”):

- innovációk (zöld fejlesztések, költséghatékonyabb gyártás)
- minőség (színvonalasabb termékek / szolgáltatások)

Általános jólét:

- alapvető jogok
- környezet védelme és minőségének javítása

Versenyszabályozás vs. fenntarthatóság (II) – alapvető koncepció (“sword & shield”)

A versenyjog szabályai **biztosítják** a fenntarthatóság követelményének érvényesülését.

*pl. Panasonic / Sanyo (fúziós kötváll.),
BMW / Daimler / VW (innovációellenes
kartell felszámolása)*

A versenyjog szabályai **nem akadályozzák** a fenntarthatóság követelményének érvényesülését:

**(JOGSZERŰ) HORIZONTÁLIS
MEGÁLLAPODÁSOK**

2

Verseny és / vagy együttműködés

Van értelme versenytásaknak fenntarthatóságról megállapodni?

1. Van, de itt is fontos az alábbi elvárások összhangja:

Vállalkozás	Fogyasztó	Hatóság
<ul style="list-style-type: none">• Jobbiztonság• Profit <i>(vagy legalább veszteség elkerülése)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Alacsony árak• Nagy választék	<ul style="list-style-type: none">• Tiszta verseny• Kezelhető közig. teher

EUMSz 101 (3)
biztosíthatja

2. Van, de csak akkor ha hatékonyabb mint a verseny → self-assessment → hatósági elemzés.

3

A javasolt irány

A holland és görög kezdeményezések

2 központi kérdés:

1. Mikor nem versenykorlátozó?

- Mely fenntarthatósággal kapcsolatos megállapodások kerüljenek ki a EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdés hatálya alól?

2. Lehet-e kompromisszum / egyensúly?

- Pozitív (környezetre gyakorolt) és negatív (versenykorlátozó) hatások megítélése

Kívül az EUMSZ. 101 (1)-en (I)

Eddigi doktrínák figyelembe vétele / analogikus kiterjesztése

- állami kényszerre alapított védekezés
- *Albany*: szociálpolitikával kapcsolatos megállapodások, és ezzel kapcsolatos uniós célkitűzések (EUMSZ. 151. cikk)
 - elvileg **KITERJESZTHETŐ** – **Id. EUMSZ. 11. cikk** – fenntartható fejlődés előmozdítása, mint uniós politika
- *Wouters*: „járulékos korlátozás” elmélete, amennyiben egy törvényes cél érdekében történik
 - elvileg **KITERJESZTHETŐ** – **a fenntarthatóság**, mint törvényes cél és közérdek + (szükségesség & arányosság)

Kívül az EUMSz. 101 (1)-en (II)

BIZOTTSÁGI HORIZONTÁLIS IRÁNYMUTATÁS (2011)

- nincs különálló fejezet a környezetvédelmi megállapodásokról
- **szabványosítási megállapodásokra vonatkozó iránymutatás** releváns
- 280. bekezdés:
 - **feltételei KITERJESZTHETŐK** a fenntarthatósággal kapcsolatos horizontális megállapodásokra:
 - nem versenykorlátozó a megállapodás, ha **(i) részvétel nincs korlátozva, (ii) transzparens, (iii) nem kötelező, (iv) FRAND** feltételek biztosítva

EUMSz. 101 (3) feltételek újratöltve

A négy kumulatív feltétel emlékeztetőül:

1. a megállapodás hatékonyságnövekedéssel jár (hozzájárul az áru termelésének / forgalmazásának javításához / műszaki vagy gazdasági fejlődéshez);
2. fogyasztók méltányos részesedése;
3. a vele járó versenykorlátozások nélkülözhetetlenek a célok eléréséhez;
4. nem szünteti meg teljesen a versenyt az adott piacon.

1. feltétel: Fenntarthatóság (kézzelfogható?) előnyei (I)

Objektív előnyök

- tanulmányokkal, felmérésekkel kell igazolni

Előnyök leírása

- konkrét kvantifikáció (kivételek)
- kvalitatív is elfogadható, ha elég konkrét és körülhatárolható

Ok-okozati összefüggés

- a megállapodás és a hatékonyságnövekedés között

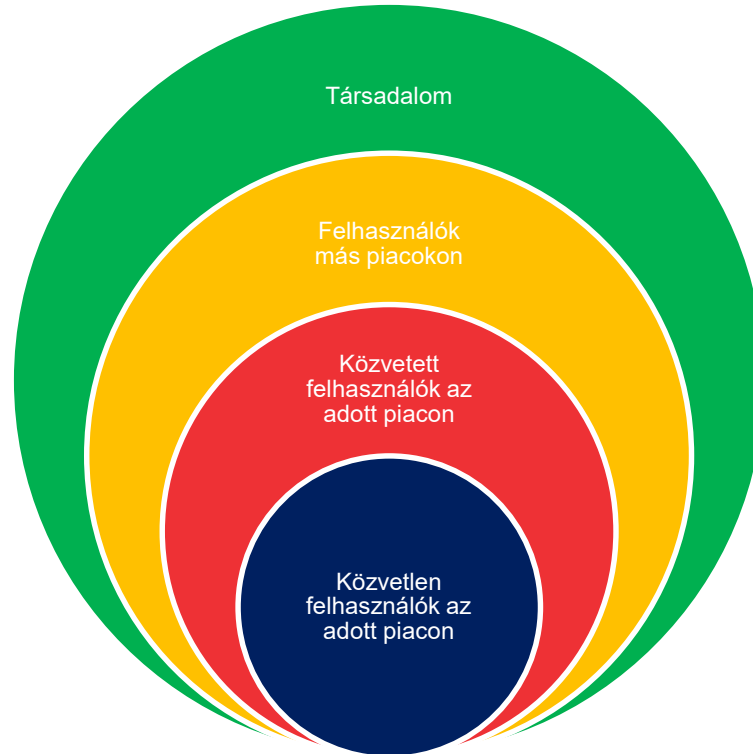
1. feltétel: Fenntarthatóság (kézzelfogható?) előnyei (II)

Mikor nem kell előnyt
számszerűsíteni?

Piaci részesedés < 30%

Versenykorlátozás <<<
hatékonysági előnyök

2. feltétel: Kié lehet a méltányos részesedés?

2. feltétel: Mi jelent méltányos részesedést?

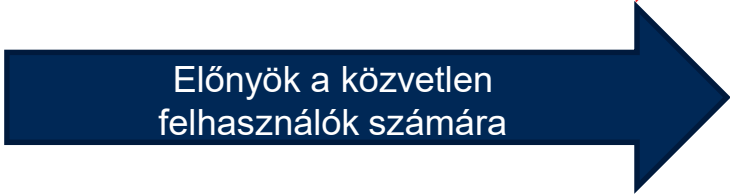
Általános követelmény:

- fogyasztók számára legalább a versenykorlátozás mértékének kompenzálása

Versenykorlátozás mértéke

Előnyök a közvetlen felhasználók számára

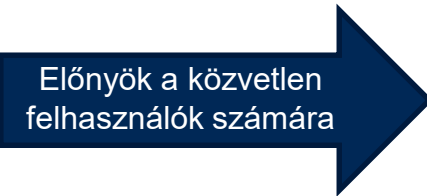
Fenntarthatóságnál:

- lehetséges az előnyök megosztása a közvetlen felhasználók és a társadalom többi tagja között

Versenykorlátozás mértéke

Előnyök a közvetlen felhasználók számára

Társadalmi előnyök

2. feltétel: Kétféle alapvető szerződéstípus (holland felosztás)

Szélesebb fenntarthatósági megállapodások

- **teljes kompenzáció** közvetlen felhasználóknak
- a többi dinamikus hatékonyságnövekedés mindig **extra előny**

Környezetkárosítást megelőző megállapodások

- **nem kell teljes felhasználói kompenzáció, 2 feltétellel:**
- 1. egyértelmű környezetkárosodás megelőzése, csökkentése
- 2. **előnyök a teljes társadalomnak** az egyensúlyhoz (környezetpolitika)

4

Felmerülő problémák és lehetséges megoldások

Probléma I

- hatékonysági előnyök monetizálása
- bonyolult közigazgatási elemzések nagy piaci részesedéseknél
- kis piaci részesedésnél a megállapodásnak nem lesz lényeges hatása a fenntarthatóságra

Lehetséges megoldás

- több kvalitatív aspektus beemelése a hatékonyság elemzésébe
- ne csak kis piaci részesedésnél legyen lehetőség kvalitatív előnyök demonstrálására

Probléma II

- a felhasználónak mint a társadalom tagjának fogalma
- nincs megfelelően definiálva
- ezzel kapcsolatos joggyakorlat nem egységes

Lehetséges megoldás

- nem a fogalmat definiálni (konkrét definíció lehetetlen)
- a felhasználó és a termék / szolgáltatás közötti maximális „távolság” megítélésének általános szabályait lefektetni
- mikor reális még a dinamikus hatékonyság (helyi? globális szinten?)

Problém a III

- nem egyértelmű különbségek a fenntarthatósági és környezetkárosodást megelőző megállapodások között
- minden SDG egyformán fontos és akkut

Lehetséges megoldás

- az előnyösebb megítélés (nem szükséges teljes kompenzáció a kizárólag a fogyasztóknak) kiterjeszhető az összes megállapodásra

Problém
a IV

- Esetleges iránymutatást követően is túl magas lesz a jogi kockázat a vállalkozások számára (jogbiztonság kialakulásához gyakorlati tapasztalatok szükségesek)

Lehetséges
megoldás

- sandbox – lehetővé tenni vállalkozások számára egy adott iparágon belül, hogy akár megállapodásokon keresztül kísérletezzenek új fenntartható piaci megoldásokkal
- büntetlen időszak – jóhiszemű self-assessment esetén figyelmeztetés

5

Elvitelre

KÉT ALAPVETŐ ELVÁRÁS TEHÁT:

- 1. MI SZÁMÍT ELŐNYNEK?** - fenntarthatóság előnyeinek monetizálásával kapcsolatos iránymutatás
- 2. KI ÉLVEZI AZ ELŐNYT?** - fenntarthatósággal kapcsolatos megállapodások előnyei kire terjedjenek ki, ahhoz, hogy az esetleges versenykorlátozás hatásait kompenzálják

III.

Fenntarthatóság szerepe a versenyjog egyéb területein

Témák

1 Erőfölénnyel való visszaélés

2 Fúziókontroll

3 Állami támogatások

1

Erőfölnnyel való visszaélés

Kérdésfeltevés

Használható-e az EUMSZ 102. cikk nem fenntartható üzleti gyakorlatokkal szembeni fellépés eszközeként?

- Piaci erő elősegíti nem fenntartható üzleti gyakorlatok folytatását
- Visszaélés fogalma → normális versenytől eltérő eszközök használata
- Visszaélések felsorolása nem kimerítő (Continental Can ügy)
- Új piacok megjelenésével újfajta visszaélések jelenhetnek meg (pl. Google Shopping → self-preferencing)

Enforcement gap → fogyasztói jólétre összpontosítás (Chicago school)

Versenyjog egyéb céljai: hatékonyság, vállalkozás szabadsága, tisztességes verseny, közös piac, versenyfolyamatok védelme, stb.

EU gyakorlat (I)

Megjelentek-e a Bizottság gyakorlatában környezetvédelmi megfontolások?

- COMP D3/34493 (DSD):
 - kizsákmányoló visszaélés (tisztességtelen eladási árak) - hulladékgazdálkodás kapcsán fizetett díj nincs arányban a szolgáltatás gazdasági értékével
 - kizszorító visszaélés - hulladékgazdálkodással kapcsolatos felhasználási szerződés feltételei kizárólagosságot eredményeznek

- Egyéb
 - Hilti (IV/30.787) / Tetra Pak (IV/31.043): nem erőfölényes vállalkozás feladata veszélyes / egészségre káros termékek kizszorítása a piacról
 - United Brands (IV/26.699): erőfölényes vállalkozás is jogosult ésszerű és arányos lépéseket tenni üzleti érdekei védelmében

Nem környezeti
kár miatt
versenyellenes

Nem
környezetvédelmi
szempontokra
vonatkozott (pl.
termékbiztonság)

EU gyakorlat (II)

Megjelentek-e a Bizottság gyakorlatában környezetvédelmi megfontolások?

- Iránymutatás az EK-Szerződés 82. cikkének az erőfölényben lévő vállalkozások versenykorlátozó visszaélő magatartására történő alkalmazásával kapcsolatos bizottsági jogérvényesítési prioritásokról
 - objektív szükségesség (29.) – közegészségügyi és biztonsági előírások
 - hatékonyságjavulás (30.) – termékek minősége tekintetében elért technikai javulás (elegendő mértékű valószínűség + ellenőrizhető bizonyítékok)

Tanulságok

Az eddigiek alapján mit lehet tudni a fenntarthatóság szerepéről?

- Lehet-e visszaélés egy erőfölényes vállalkozás gyakorlata pusztán azért, mert nem fenntartható? NEM (inkább a visszaélés értékelése kapcsán figyelembe vett szempont)
- Mentésülhet-e egy erőfölényes vállalkozás visszaélése azért, mert fenntartható gyakorlat? IGEN (feltéve, hogy teljesülnek hatékonyságjavulás igazolásának egyéb feltételei)
- Magyar kitekintés:
 - Tpv. 21. § b) pont (műszaki fejlődés korlátozása)
 - Iránymutatás figyelembevétele

2

Fúziókontroll

Kérdésfeltevés

Figyelembe vehetők-e környezetvédelmi szempontok a Bizottság fúziókontroll eljárása során?

■ Szabályozási háttér:

- EUMR 2. cikk – összefonódások értékelése kapcsán figyelembe vehető szempontok (*műszaki / gazdasági fejlődés?*)

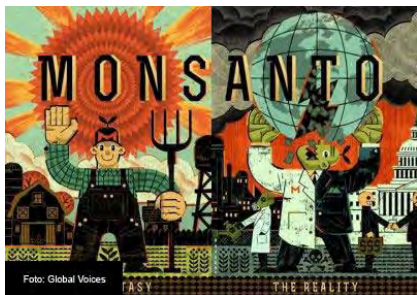
[Tpvt. 30. § (2) bekezdés nem említi]

- EUMR 21. cikk (4) bekezdés – tagállami hatóság (áttétel – EUMR 9. cikk) más jogos érdekek védelmében is tehet intézkedéseket

EU gyakorlat

Megjelentek-e a Bizottság gyakorlatában környezetvédelmi megfontolások?

- M.8084 - Bayer/Monsanto: tranzakció lehet káros a környezetre, de ez nem képezi fúziókontroll tárgyát
- Versenypolitikai főigazgató: piacon kívüli hatékonyság (*out-of-market efficiency*) nem vehető figyelembe
- DE! piacdefiníció kapcsán
 - M.7292 - DEMB/Mondelez/Charger OPCO: nem konvencionális kávé (fenntartható termelés) külön termékpiac
 - M.9076 - Novelis/Aleris: (környezetbarát autókhoz szállított) vékonyabb alumínium lemez külön termékpiac
 - M.7220 - Chiquita Brands International/Fyffes: organikus / fair trade banán külön termékpiacot alkot

Lehetőségek

Milyen esetekben lehetne figyelembe venni környezetvédelmi szempontokat?

■ Két scenárió:

- versenyre káros, de környezetre kedvező tranzakció engedélyezése
- versenyre nem káros, de környezetre káros tranzakció megtiltása

[realitás: annak figyelembe vétele, hogy csökken a verseny egy fenntarthatósági paraméter tekintetében]

■ Problémák:

- méretgazdaságosság = nagyobb környezetterhelés + alacsonyabb árak (környezetkímélő versenytársak kiszorítása)
- „sustainability killer acquisition”
- hatékonyságjavulás = (változó) költség csökkenés → fenntarthatóság költségnövekedéshez vezet

3

Állami támogatások

Alapvetés

Állami támogatások kapcsán nem kérdéses fenntarthatósági szempontok figyelembe vétele

- Kétféle támogatás:
 - keresleti oldalú (pl. megújuló energia használatának támogatása adókedvezmények útján)
 - kínálati oldalú (pl. megújuló energia termelésébe befektetés)

[Kivétel: spanyol megújuló energiatermelést támogató program → választottbírószági döntés alapján megítélt összeg is minősülhet állami támogatásnak]

Eszközök (I)

A Bizottság környezetvédelemmel kapcsolatos állami támogatásra vonatkozó iránymutatásai

- Iránymutatás a 2014-2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról
 - megújuló energia termelés, energiahatékonysági intézkedés, erőforráshatékonysági intézkedés, szén-dioxid tárolás, energetikai infrastruktúra

Kritika a hatályos szabályok kapcsán

KKV-k előnyben részesítése	Nagyobb vállalkozás = nagyobb hatás
Szabványok túlteljesítés	Folyamatosan szigorodó szabványok
Counterfactual ösztönző hatásról	Profitábilisabb → kevésbé „zöld”

Eszközök (II)

A Bizottság környezetvédelemmel kapcsolatos állami támogatásra vonatkozó iránymutatásai

- Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerhez kapcsolódó állami támogatásokra vonatkozó iránymutatás (2021.01.01. lépett hatályba felülvizsgált verzió)
- A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszere (felülvizsgálat alatt)
- A Bizottság közleménye az európai közérdeket képviselő jelentős projektek megvalósításának előmozdítására nyújtott állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének elemzési kritériumairól (ICPEI)
- Fosszilis üzemanyagok kivezetését elősegítő támogatások (tervezett)

Kérdések

Baker McKenzie.

Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda is a member firm of Baker & McKenzie International, a Swiss Verein with member law firms around the world. In accordance with the common terminology used in professional service organizations, reference to a "partner" means a person who is a partner, or equivalent, in such a law firm. Similarly, reference to an "office" means an office of any such law firm. This may qualify as "Attorney Advertising" requiring notice in some jurisdictions. Prior results do not guarantee a similar outcome.

© 2021 Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda

bakermckenzie.com